

بررسی ویژگی ها و نقش های آموزشی معلم چند پایه

میلاد ریحانپور^۱، جواد ابراهیمی^۲، زهرا آجرلو^۳، شمیم کمر بسته^۴، راضیه رفیعی^۵

^۱آموزگار، کارمند رسمی آموزش و پرورش

^۲آموزگار، کارمند رسمی آموزش و پرورش

^۳دانشجوی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان

^۴دانشجوی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان

^۵دانشجوی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان

چکیده

سیستم مدیریتی - آموزشی چند پایه، مقوله ای می باشد اجتناب ناپذیر که اکنون جنبه جهانی به خود گرفته است؛ با توجه به نقش پر اهمیت معلم در این رویکرد آموزشی، هدف از مطالعه پیش رو « بررسی

ویژگی های و نقش های آموزشی معلم چند پایه» می باشد. بدین منظور، از روش « تحلیل فلسفی مبتنی بر استدلال های عقلانی» در طیف مطالعات کتابخانه ای، استفاده شده است. بر اساس بررسی های به عمل آمده، مهمترین وظایف و ویژگی های معلمان چند پایه در حیطه آموزش عبارت اند از: پژوهشگری، مهارت و دانش علمی، سازگاری و بومی سازی محتوا، برنامه ریزی و مدیریت زمان، تسلط بر همه پایه ها، ارزشیابی اصولی، مدیریت کلاسی، ایجاد تعامل و انگیز، توجه به تفاوت های فردی، نظارت، قدرت خلاقیت و تخیل.

واژگان کلیدی: کلاس چند پایه، معلم چند پایه، نقش، ویژگی، آموزشی.

مقدمه

سن فراگیر، پایه تحصیلی، امکانات و تجهیزات، برنامه ریزی و سازماندهی انسانی - آموزشی از مهمترین مولفه ها برای طراحی یک سیستم آموزشی به شمار می روند؛ در بسیاری از کشورها با توجه به فاکتورهای فوق، دو سیستم تک پایه و چند پایه را برای آموزش ابتدایی خود در نظر می گیرند.

در برنامه تک پایه، آموزگار (در برخی مواقع چند آموزگار) هدایت گروهی از فراگیران را عهده دار می شود که تقریباً از نظر سن و توانایی به یکدیگر شبیه هستند و اهداف آموزشی مشخصی را دنبال می کنند. این سیستم در همه کشورها به حتم وجود دارد و به نظر می رسد جزء جدایی نا پذیری از سیستم آموزشی باشد. اما نه در مقابل، بلکه در کنار این رویکرد، برنامه چند پایه با اهداف متنوع تری خودنمایی می کند. موقعیتی که در آن بی تردید یک آموزگار هدایت گروهی از فراگیران را در دو پایه تحصیلی یا بیشتر بر عهده دارد که هر پایه از نظر توانایی، اهداف آموزشی، ویژگی های سنی، گاه جنسیت و... متفاوت است. این

کلاس ها با حضور فراگیران (دختر ، پسر یا مختلط)، در یک چادر (محل خاص) یا اتاق درس تشکیل و اداره می شود. در این کلاس ها، معلم بیش از یک ماده درسی را در طی چند ساعت متوالی در پایه های مختلف تدریس می کند. کلاس های چند پایه برنامه درسی خاص یا منحصر به خود ندارد و آموزگار کلاس با وجود فرصت ها و چالش های فراوانی که پیش روی خود دارد باید برنامه درسی از پیش تعیین شده هر پایه را در قالب زمانی یک پایه تدریس نماید.

آموزش و پرورش یک حق عمومی است و هر کودکی حق دارد که از آموزش بهره مند گردد، از این رو ایجاد کلاس های چندپایه توانسته است در جهت تحقق این مهم در مناطق دور افتاده، روستایی و عشایری نقش بسزایی را ایفا کند. استفاده از سیستم مدیریتی - آموزشی چند پایه مقوله ای است اجتناب ناپذیر که اکنون جنبه جهانی به خود گرفته است؛ به گونه ای که علاوه بر جلب توجه صاحب نظران و پژوهشگران حوزه تعلیم و تربیت، همه ساله پیرامون این مهم، نشست ها و همایش های متنوعی در این کره خاکی برگزار می شود که می تواند نقطه عطفی در جهت پیشبرد اهداف و کارایی این سیستم آموزشی باشد.

امروزه در بسیاری از کشورها چه توسعه یافته و چه در حال توسعه از این شیوه آموزشی استفاده می کنند و روز به روز نه تنها در حال افزایش هستند، بلکه از نگاه سیستمی و رویکردی پیشرفت کرده و به روز تر می شوند. کشور عزیزمان ایران نیز از این قاعده مستثنی نبوده و مدتهاست جهت ارائه خدمات، برقراری فرصت های آموزشی و همچنین تحقق آموزش همگانی در مناطق دور افتاده دست به کار شده است و سعی دارد که سیستم خود را در عین بومی سازی، با دهکده جهانی منطبق سازد. نظام آموزشی ما (کشور ایران) در ارتباط با این موضوع همواره با چالش های متعددی که مهمترین آن ها کمبود نیروی انسانی آموزش دیده است، دست به گریبان بوده و از این رو در سالیان گذشته مجبور به استفاده از نیروی انسانی غیر متخصص همچون سرباز معلم ها، نیروهای حق تدریسی و... همچنین راهبردهای غلطی چون ادغام کلاس ها در این زمینه بوده است.

با توجه به موارد بالا، کلاس های چند پایه از اهمیت و ارزش بالایی برخوردار می باشند که تحقق اهداف آن، در راستای اهداف اساسی